

Nummer 2021/80

datum raadsvergadering	: 23-12-2021
onderwerp	: Handreiking Participatie Ouder-Amstel 2021
portefeuillehouder	: B. de Reijke
datum raadsvoorstel	: 10-11-2021

Samenvatting

Door de raad is de wens uitgesproken om bewoners in een vroeg stadium te betrekken bij plannen. Zowel bij veranderingen in beleid, als bij ruimtelijke initiatieven. En inwoners dienen niet alleen betrokken te worden wanneer het gaat om initiatieven die door de gemeente gestart worden, maar ook als ze zelf initiatieven ontplooiën dient het duidelijk te zijn wat de gemeente verwacht op het gebied van participatie. Er is geen blauwdruk voor participatie, het is altijd maatwerk. De Handreiking Participatie Ouder-Amstel 2021 (bijlage 1) kan helpen om een passend participatieproces op te zetten. Er wordt overzichtelijk weergegeven wat de ambities van de gemeente zijn op het gebied van participatie en welke afspraken er met elkaar gemaakt moeten worden. Het vaststellen van de handreiking maakt het mogelijk te starten met het hanteren van het opgestelde beleid binnen de huidige procedure en regelgeving.

Wat is de juridische grondslag?

Artikel 150 Gemeentewet. De raad dient een verordening vast te stellen waarin regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken. In het participatiebeleid moet staan beschreven hoe participatie wordt vormgegeven binnen de gemeente en welke eisen hierbij gelden.

Wat is de voorgeschiedenis?

Participatie is geen nieuw onderwerp in Ouder-Amstel. Er zijn twee eerdere beleidsstukken die over participatie gaan. Dit zijn 'Burgerparticipatie op Maat' (2008) en 'Samen Maken we Ouder-Amstel' (2015). In Burgerparticipatie op Maat is beschreven hoe de gemeente de inwoners actief betreft bij de totstandkoming van beleid. Hierin is ook de participatieladder geïntroduceerd. Beleidsmedewerkers konden hiermee bepalen hoe en op welk moment inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en ander overheden bij beleidsvorming betrokken moesten worden. Samen Maken we Ouder-Amstel beschreef vooral hoe de gemeente de betrokkenheid van inwoners kan vergroten en wordt de visie uitgesproken dat we in Ouder-Amstel een samenleving willen zijn waar we met elkaar verbonden zijn, ruimte is voor betrokkenheid en initiatief en waarin we samen optrekken om onze woon- en leefomgeving te verbeteren. Beide beleidsstukken zijn op zich nog bruikbaar, maar bieden onvoldoende kader voor ruimtelijke projecten.

Met de komst van de Omgevingswet, is participatie een belangrijk thema. De Omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie bij ruimtelijk beleid, plannen en ontwikkelingen. Door met elkaar in gesprek te gaan komen verschillende perspectieven, kennis en creativiteit op tafel te liggen. Zo zorgt participatie voor meer draagvlak, betere besluiten én tijdswinst. Participatie wordt gedefinieerd als "het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit." Onder belanghebbenden worden inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden verstaan.

Door de raad en in het coalitieakkoord is de wens uitgesproken om bewoners zo goed mogelijk en in een vroeg stadium te betrekken bij plannen. Zowel bij veranderingen in beleid, als bij ruimtelijke initiatieven. Deze handreiking kan helpen om een passend

participatieproces op te zetten en sluit aan bij de gesignaleerde beleidslacune en bij de in werking treding van de Omgevingswet.

Waarom dit raadsvoorstel?

De huidige omgevingsrechtelijke wetgeving stelt geen eisen aan het structureel betrekken van de omgeving bij nieuwe ruimtelijke projecten en ruimtelijke opgaven voorafgaand aan het formele besluitvormingsproces. Wel bevat de wet procedurevoorschriften die afdwingen dat de omgeving (in bepaalde gevallen) bij het besluitvormingsproces wordt betrokken, hetgeen als participatie zou kunnen worden geduid. Een voorbeeld hiervan is inspraak.

Er is geen blauwdruk voor participatie, elk project is anders en participatie is daarom altijd maatwerk. De Handreiking Participatie Ouder-Amstel 2021 (bijlage 1) kan helpen om een passend participatieproces op te zetten en bevat vijf stappen. Deze vijf stappen zijn gebaseerd op het voorgaande participatiebeleid, gesprekken met inwoners en ambtenaren over hun ervaringen, lessen uit voorgaande participatietrajecten en gesprekken met de gemeenteraad. Ook heeft er een beknopte enquête plaatsgevonden. Een verslag van de totstandkoming van de Handreiking Participatie vindt u in bijlage 2.

Wat gaan we doen?

Vroegtijdig betrekken van bewoners leidt tot betere plannen en meer draagvlak. De uitgangspunten voor participatie in Ouder-Amstel zijn:

- Inwoners, ondernemers en organisaties kunnen, waar mogelijk, participeren bij het opstellen van beleid, sociale en ruimtelijke vraagstukken en bij plannen van de gemeente of van een andere initiatiefnemer
- Mensen worden in een vroeg stadium betrokken bij nieuwe initiatieven en projecten
- Het betrekken van de samenleving kan bij elk project belangrijk zijn om het te laten slagen. Bij initiatieven en projecten die niet in het omgevingsplan (nu: bestemmingsplan) passen, wordt participatie voor een initiatiefnemer in onze gemeente verplicht.

Door de Handreiking Participatie wordt het beleid binnen de huidige procedure en regelgeving van de gemeente geïmplementeerd. Verder biedt de Handreiking praktische handvatten voor iedere initiatiefnemer (dit kan ook de gemeente zelf zijn) die met participatie aan de slag moet of wil in de gemeente.

In bijlage 2, The Making of... , staan een aantal aanbevelingen weergegeven.

Wat is het maatschappelijke effect?

Door in een vroeg stadium inwoners te betrekken bij het proces van de besluitvorming kan besluitvorming efficiënt en kwalitatief beter plaatsvinden. Verder biedt de gemeente door deze handreiking ondersteuning aan, waardoor participatie bijdraagt aan een soepel vergunningsproces en aan beleidsparticipatie.

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Het organiseren van een participatieproces ligt bij de initiatiefnemer. In de handreiking wordt dieper ingegaan wat de ambities en afspraken zijn binnen Ouder-Amstel over participatie en wordt aangesloten bij de ervaringen vanuit andere trajecten. Ook wordt aangegeven welke stappen de initiatiefnemer moet nemen om zijn of haar initiatief uit te kunnen gaan voeren. Indien nodig kan de gemeente hierbij ondersteuning aanbieden.

Deze participatienota gaat niet over de niet over de participatiemaatschappij in de brede zin van het woord waarbij gemeente meer zelfredzaamheid van inwoners vraagt en stimuleert. Ook is het functioneren van de lokale democratie en de bijbehorende instrumenten buiten beschouwing gelaten.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Naar verwachting zijn de huidige budgetten en capaciteit voor het opstellen van het beleid vooralsnog dekkend. Hoewel deze Handreiking Participatie geen voorschriften doet over de wijze van participatie voor een specifiek initiatief, biedt het wel meer houvast voor de benodigde activiteiten die gevraagd worden. De kosten van het participatietraject dienen bij het individuele initiatief meegenomen te worden.

Wie is erbij betrokken en hoe communiceren we?

In aanloop naar de Handreiking Participatie is een raadsinformatieavond georganiseerd, is het college, ambtelijke organisatie en de inwoners actief betrokken. Na besluitvorming wordt de Handreiking gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Wat is het vervolg?

De participatieverordening, lijst met verplichte participatie (voor gevallen waarin de aangevraagde omgevingsvergunning niet binnen het omgevingsplan past en de gemeente de participatie verplicht mag stellen) worden in een later stadium aan het college en de raad aangeboden.

Hoe monitoren en evalueren we?

Het beleid wordt na een jaar geëvalueerd.

Burgemeester en wethouders van Ouder-Amstel,
de secretaris, de burgemeester,

R. van Reijswoud

J. Langenacker